

השפעה מאוחרת

אלישע פורת

שהגעתי אל המדפים המפתים, באולם כתבי-העת העבריים שבספרייה, נזכרתי לפתע במספר הטלפון שלה. כבר מזמן מחקתי אותו מהאלפון-טלפון שאני נושא בכיסי. וכבר תקופה ארוכה שלא התראינו ולא החלפנו מילה. משהו על מדף כתבי-העת הזכיר לי אותה לפתע. האם היא זוכרת אותי עדיין? כלומר, ודאי שלא שכחה, אך האם אשוב ואשמע בקולה הנמוך והמגרגר, את נעימת ההזמנה המתחבאת? חלפתי על פני היועצת מסבירת-הפנים שישבה אל שולחן-היעוץ, והביטה לעברי בעין מזמינה. נטלתי את תיקי שנשאר אצל המאבטח, ויצאתי מהספרייה. ממש ממולי ראיתי כמה תאי טלפון צמודים אל הקיר, וניגשתי לטלפון. היא היתה מעט מופתעת כשהשיבה, אך זיהתה את קולי מיד.

- איך ידעת שרק השבוע חזרתי מחו"ל? שאלה.

- ציפור קטנה לחשה לי, ניסיתי להערים עליה אך ידעתי שאכשל, שאת צריכה לחזור לקראת תום החופשה. והנה, היא צדקה, את חזרת.

- יש לך תמיד אותו הכלוב, המלא בציפורים קטנות, מה? אני זוכרת כמה מהן שצייצו לך בשעתן. היא לגלגה עלי ממש כמו לפני שנסעו. ואחר כך השתהתה, השתתקה, ואני יכולתי לשמוע את נשימתה בשפופרת.

- אז אני יכול לקפוץ אלייך לביקור קצר? שאלתי. ולפני שהתחילה להסביר לי איך להגיע לדירתה, ואיזה אוטובוס כדאי לי לקחת, קיצרתי ואמרתי לה:

- יש לי מכונית, ואני זוכר היטב את הכתובת.

יצאתי לאטי מבניין הספרייה. חציתי את המדשאות הרעננות של הקמפוס, והלכתי למגרש החנייה החדש. ליד שער הכניסה עמדו

חבוקים זוג סטודנטים צעירים. הנערה שיקעה את ראשה בתוך חזהו של הנער, ולא הצלחתי לראות את פניה. הסטודנט סכך על ראשה בשתי ידיו. היה לו מבט מאוד מרוכז, כאילו הסתכל אל פנימו. הוא מלמל משהו לתוך אוזנה. המוסיקה הנפלאה והשכוחה של הבזק הנעורים שנתגלה לי, פילחה ממש את ריאותי. התבלבלתי לגמרי ליד השוער, מפעיל המחסום, ולא זכרתי אם קיבלתי ממנו את פתק החנייה. הוא הביט בי במבט משונה ואמר:

- אדוני, בבקשה, אדוני, מה קורה איתך? אדוני, בבקשה להודרו, כבר מחכים מאחוריך.

יצאתי ממגרש החנייה אל הרחוב הרחב המוליך מהאוניברסיטה לעיר. הנחתי את הנעירות על המושב שלצדי. ראיתי מזווית עיני, שהרשימות מכתבי-העת נקטעו לפני סוף הדף. טוב, חשבתי, כבר אמצא זמן להשלימן. בהזדמנות אחרת, אולי כשהיא תיסע שוב לחו"ל. ואני אהיה שוב פנוי מהצורך הדוחק הזה, לנסות את הטלפון בדירתה.

המשורר הנשכח שבלשתי אחריו לאחרונה יכול להמתין. כבר חלפו כארבעים שנה מאז פטירתו המפתיעה. הוא יוכל לנוח בשקט עוד שנה. אני מקנא בשלוות השכחה הברוכה שלו. כן, יש משהו נוגע ללב בשיריו הישנים. אני מודה. ולפעמים, כשאני קורא בהם, אני רואה את פרשת חיי שלי, מתפרשת מתוכם.

בכיכר הפורחת פניתי שמאלה. פרנסי העיר אוהבים כיכרות ירוקות ושפע פרחים. ראיתי ורדים מנצים את ניצת האביב הראשונה שלם, וצבעים מרהיבים של פרחים עונתיים, מוקפים בגוש ירוק של דשא רענן. מלאכותי? הרהרתי לרגע, האם הדשא בכיכר הוא מלאכותי? כמו הדשאים העשויים של מגרשי הספורט בטלוויזיה? לא, זה לא יכול להיות, זה פשוט לא מתקבל על דעתי. בחוץ ורח לו יום אביבי נפלא שלאחר הפסח, והכול נראה

שקנתה באחת מנסיעותיה לחו"ל.

- שלום, אמרתי, והושטתי את ידי. לא ידעתי מה עושים בפגישה עם אהובה משכבר. את עוד מכירה אותי?

- הו, הו, השיבה, עשית את הדרך באמת מהר. בוא, תיכנס, אני באמצע הבישול.

והיא הגישה את לחיה אל לחיי, הגשה מרוחקת כזו. ואיזו נשיקה שלא מומשה ריחפה בחתך על שפתינו. היא אמרה לי כבר לפני שנים, שנשיקות בעיניה זה עניין מגוחך. בוסרי, אדולסצנטי, לא מבוגר. הוא מתאים לצעירים. דחיקת הפרצופים המודקנים שלנו זה אל זה לא נראתה לה.

הגשתי לה את הפרח שקטפתי בשבילה בכניסה. איזה גביע בוהק שתלשתי ממשוכת ההיביסקוס, הגדר החיה, שנצמדה אל המדרכה הצרה, במבוא הבית.

טבעי כל כך, אמיתי כל כך, ריחני כל כך. פתחתי את שמשות החלון, והריח הנפלא של הצמחייה, מעורב בריחות הדלק, מילא את המכונית.

מעניין אם הרקפות שבגינת ביתה פורחות עדיין. זכרתי לפתע את האדניות הקטנות שהציבה בתחתית המדרגות. היא דחסה אותן בפקעות של רקפות, וגם אמרה לי פעם שהיא כל כך אוהבת את פרח הרקפת, עד שהיתה רוצה להתגלגל בו, אם תזכה לבחור את הגלגול הבא שלה. היא הציבה את האדניות משני צדי המדרגות, ובעצם נשאר רק רווח זעיר להניח עליו את הרגל. מי שיעלה, אמרה לי פעם, שירגיש כאילו הוא מטפס בין הסלעים.

גמאתי את המדרגות בזוגות. ממש כמו שהייתי נוהג לטפס בהן בנעורי הרחוקים. שנים רבות אני זוכר את סיפורו של ידידי משירות המילואים, שסיפר לי פעם איך דילג על ארבע מדרגות בבת אחת, כשהיה מטפס אל דירת אהובתו. בדרך אל האשה, אמר לי, הייתי קצר רוח ומשתוקק, ושום מדרגה שבעולם לא יכלה לחסום את דרכי. הם היו בני שש-עשרה, ומאוהבים לגמרי, וכל החיים נראו לו אז כמחרוזת דילוגים קופצניים של ארבע מדרגות בבת אחת. מה הוא עושה עם זכר אהובתו היום? הרי גם הוא כבר עבר את גיל שישים. האם גם הוא, כמוני, מסתיר איזו פרשייה רומנטית חסויה? האם רגליו עודן נשמעות לו, כשהוא נדלק לפתע באיזה פרץ תשוקה צעיר? ואיך יש לו אוויר

בקצה המדרגות? נשימתי התקצרה באחת, ואני עצרתי על הישורת, מרעיד מהתרגשות וממאמץ. שאפתי אוויר והשתדלתי להסדיר את נשימתי. רק זה חסר לי, להשתבץ לפתע כשאני ניצב לפני דלתה. וכבר תיארתי לעצמי כיצד היא מזעיקה את ניידת הטיפול הנמרץ, וכיצד הפרשייה הרומנטית החסויה שלי מתגלה בכל כיעורה למשפחתי. פעם אחרונה, מלמלתי לעצמי, פעם אחרונה שאני מרשה לעצמי פחזות כזו. די. כבר אינני מסוגל לפרשיית אהבים שכזו.

כשצלצלתי בפעמון דלתה, הבחנתי בשלט עץ קטן שהוסיפה לצד הפעמון. שמה היה צרוב בעץ באותיות מסוגננות. העברתי את אצבעי על האותיות, וחשתי את שקע הצריבה שבתוך השלט. היה גם נקב הצצה זעיר בדלת, ואני נתקפתי לשנייה קצרה באיזו רוח היתול, וחיכתי מולו במלוא פני. אם היא תציץ בו במקרה, ולא תסמוך על החוש הנשי שלה, שתראה לפחות את חיוכי. ואז היא פתחה את הדלת, כאילו עמדה והמתינה לי מעברה, בעת שטיפסתי במדרגות. וכמו תמיד, היא לבשה חלוק תכול מיושן,

- תודה, אמרה, והניחה את הפרח על השולחן שבמטבת. מה זה קורה לך? אתה מתחיל לעת זקנה להביא מתנות?

חלון המטבת היה פתוח לרווחה, והרוח האביבית פרצה דרכו בכוח. הריחות הטובים של המטבחים שבבתים שבמורד הרחוב נכנסו בו, וכאילו הרעישו עלי בכוונה. ומרחוק, בין עדרי העננים הקלים, יכולתי לראות את הבהק המסנוור של הים.

- במקרה לגמרי, אמרתי, הקדמתי לסיים את ענייני באולם כתבי-העת. נמאס לי פתאום מהמשורר הזנוח שאני רץ בעקבותיו. ריח פגרים עולה לפעמים מספריו. אז אמרתי לעצמי, מי יש לי עוד בעיר הזאת? ונזכרתי בכ פתאום, כמו בסרטים. והחלטתי לטלפן, זהו.

- כאילו שעקבת אחרי, אמרה לי מגבה שאצל להבות הגו. כאילו שעקבת אחרי כל הזמן. איך ידעת שחזרתי? הרי לא ידעת שנסעתי.

- בגילי, אמרתי באדישות, בגילי כבר לא עוקבים אחרי נשים.

קרבתי אליה והנחתי את ידי על מותניה. היא שמטה אותן בחדות, ואמרה, בלי ידיים וקן אשמאי, בלי ידיים. הנפתי אותן למעלה בתנועת כניעה או ייאוש, והלכתי לחדר האורחים וישבתי על הספה. נשימתי חזרה לתקנה, ובכלל הרגשתי כאילו לא אני הוא היושב כאן, על הספה שבדירתה. כאילו נשארתי בחוץ, על הישורת. או אולי כאילו נשארתי מאחור, ישוב במכונית ורכון על ההגה, בתוך המכונית. ואולי עוד לא יצאתי כלל מבין המדפים המפתים של אולם כתבי-העת העבריים.

ואחר כך השתבש אצלי סדר הדברים לגמרי, וסדר הזמנים התבלבל לחלוטין. המעשים התערבבו זה בזה, המחוות התערבלו, והמגעים, אם היו מגעים, התחוללו בדמיוני המסוער. לא יכולתי לזכור מה קרה קודם ומה התרחש לאחר מכן. האם באמת חגרה סינור מטבח מעל החלוק הנושן שלה? האם הכינה לנו ארוחה קלה, כמו שהיה נדמה לי שאמרה? תה ועוגיות מיוחדות במינן, שאותן הביאה מנסיעתה לחו"ל? במה הן מיוחדות? שאלתי, ואינני זוכר אם היא צחקה כשהשיבה לי, אתה עוד תרגיש כמה הן מיוחדות.

האם נשענה אלי לרגע, רכה כל כך לפתע, או שסילקה כל הזמן מעליה את ידי התובענית? האם קמה מכיסאה ליד השולחן שבמטבת, ואמרה לי:

- את חדר השינה שלי כבר ראית? האם השתרעה אצלי על הספה שבחדר האורחים, ולחשה אל אוזני שכל הפרשייה שלנו היא החמצה אחת גדולה? החמצה? כן, החמצה, מההתחלה ועד הסוף. איזה סוף? שאלתי, אה, אתה עוד תראה לאיזה סוף אני מתכוונת. או שרכנה אל שולחן עבודתה והראתה לי גלויות צבעוניות,

יפהפיות, שרכשה במוזיאון המפורסם, בנסיעתה האחרונה? האם באמת אמרה לי פתאום, והנה, אנחנו כבר זקנים, היית מאמיץ? או שחזרה כדרכה, על המשפט שאהבה לומר:

- מי שעובד, ומי שאוהב, נשאר תמיד צעיר, אפילו בגיל שישים? ומה זה בכלל גיל שישים? מה אתה עושה מזה עניין כל כך גדול? אני למשל, אמרה, והבליטה לפתע את חזה באיזו תנועה אינטימית, ואפילו קירבה אותו אלי, אני למשל מרגישה שרק עכשיו אני מתחילה לחיות באמת.

בדיעבד, כשהסתכלתי שוב בשעוני, אני מעריך ששהיתי בדירתה כשעתיים או קרוב לכך. בנעורי זה היה זמן ארוך שהספיק להכול. אבל היום, בגילי, ובשיכרוני המוזר, אינני יכול לומר בבטחה, למה הספיק הזמן ולמה לא. היא ניגשה לחדר השינה, ומשם אל המקלחת, ואמרה לי שהיא מוכרחה להתאפר קצת, לפני שהיא יוצאת העירה. בדרכה חלפה על פני, והעבירה את השפתון במהירות על שפתי.

- ומה איתך? אתה לא חושב שגם אתה צריך להתאפר קצת? תראה איך אתה נראה.

ניסיתי לאחוז בה, ולטפוח על ישבנה, לחוש אותה מעט, מבעד לחלוק התכלת הישן. אבל היא חמקה ממני ואמרה:

- קח קצת פירות מהקערה שעל השולחן. אצלי תמיד יש פירות טריים.

היא ירדה לפני במדרגות, וברחבת החנייה אמרה לי:

- סע אחרי, אז לא תתברבר כאן. העירייה ממש משגעת אותנו עם סידורי התנועה החדשים.

תמרנתי במכונית אחרי המכונית הכתומה שלה. היא נהגה במיומנות, והובילה אותי בדרך קיצור שלא הכרתי אל הרחוב הראשי, סמוך לכיכר. ואז שלפה את ראשה לרגע מבעד לחלון וצעקה אלי: להתראות, אתה זוכר את הדרך? לא תתברבר?

- יהיה בסדר, צעקתי אליה, כנגד משב הרוח האביבית, כל הרחובות מובילים לכביש החוף.

היא פנתה שמאלה, אל מרכז העיר, ואני המשכתי ישר, בדרכי אל היציאה. כמה נערות צעירות, תלמידות הפנימייה החקלאית הסמוכה, עמדו בתחנת ההסעה. עצרתי לידן, הן התנפלו עלי, אבל אני ביקשתי בשקט שרק שתיים ייכנסו. הן נכנסו, והתיישבו מאחור. לא יכולתי להתיק מהן את מבטי. האם הנערות שלנו, לפני יובל שנים, נראו גם הן כל כך יפות? הן כבר הקדימו

עושה, אילו הייתי מתמכר לחלוטין לפרשייה הרומנטית המוחמצת שלנו. זו שהיתה החמצה אחת גדולה, מההתחלה ועד הסוף.

החשובים שלה לא עלו יפה. מישהו נכשל כאן, ומישהו טעה. אוי אוי, מה יהיה אם אעצור כאן עכשיו, על כביש החוף ההומה, אוריד את הנוסעות ההמומות שלי, אחנה את המכונית בחניון של תחנת הדלק הסמוכה? ומה יהיה אם אונק עם המונית הראשונה שתעצור לי, אכוון את הנהג ישר אל ביתה? ומה יהיה אם אעלה שוב במדרגות, רותח מתאוה, אצלצל שוב בדלת, והיא תפתח לי, מופתעת, ותשאל בתמימות מכמירת לב:

- מה קרה? מה פתאום חזרת?

ומה יקרה אם אני לא אמתין הפעם עד שנשימתי תחזור לקצבה, ואני פשוט ארוץ אליה ואחבק אותה עם הכול, כמו שהיא: עם חלוקה התכול והמיושן, ואולי אפילו עם סינור המטבח שהיא חוגרת עליו? ומה יהיה כשנחליק פנימה לדירתה, נחלוף על פני חדר האורחים והספה, אל חדר השינה שלה? ואז, לפני שנתמוטט אל מיטתה, אולי עוד אספיק לומר לה:

- מכשפה ערמומית שכמותך, מה הכנסת שם לתוך כוס התה שלי?

ללבוש את גופיות הקיץ, אף על פי שהאביב ההפכפך עדיין שרר בחוץ. וגופן לבלב מתחת לבלוב נפלא. עקבתי אחריהן במבטי, וראיתי שהן אינן מבחינות בי בכלל. שיחתן היתה נרגשת, וכנראה המשיכו בדברים שהסעירו אותן בתחנת ההסעה.

שוב היה נדמה לי לרגע שיצאתי מתוך גופי, ולא אני הוא היושב אל ההגה. ולא אני הוא המציץ במראה הקטנה. ולא אני הוא החגור ומהודק אל מושב הנהג. מישהו אחר יושב כאן במקומי, ועושה את כל אלה. אני עדיין אותו נער צעיר, בקושי בן שש-עשרה, שתלמידות הפנימייה מסעירות את דמו. ואני עודי שקוע כולי במרדף הנפלא אחריהן. וגם הן, אין להן לאן לחמוק ממני. כי אם יעלו במדרגות הבית, להימלט מתשוקתי, אני ארדוף אחריהן בדילוגים מדהימים של ארבע ארבע מדרגות בבת אחת.

חשדתי בה לפתע, שהיא מזוגה אל התה שהגישה לי איזה חומר מעורר תשוקה, שהיא הביאה איתה מהמסע בחו"ל. כבר קראתי על דברים כאלה. היא ניצלה בודאי את הרגעים שישבתי כמשותק בחדר האורחים, מסדיר את נשימתי המתפרעת ומחכה לה. ובינתיים היא הכינה את המשקה מעורר התאוה. היא לא יכלה לדעת שהוא ישפיע עלי השפעה כל כך מאוחרת. כשאחיה כבר בדרכי הביתה. היא לא יכלה לדעת שאתעורר כל כך, בחברת תלמידות הפנימייה המלבלבות. היא לא יכלה לדעת, מה הייתי

בילי לרנר

שֶׁסַע בְּרַגְלִי
הוֹלְכוֹת אֶל אֶרֶץ
נִכְאִים
יְדֵי כְּפוֹתוֹת
לְמִטַּת הַמְּשַׁגְעִים
מֵר מְמוֹת גּוֹרְלִי
צְנוּרוֹת יוֹרְדִים אֶל
אֶרֶץ הַתְּהוֹ
מְקַלּוֹת הַכְּסִילוֹפוֹן
מְכִים נְמַרְצוֹת
בְּטַבּוֹר הָאֶרֶץ
שִׁפְעַת מַיִם
רוֹחוֹת
אוֹהֲבוֹת
חֲמָדָה -
לא לי.

חיים גוטמן

פגישה

גָּמַל כְּמוֹ מְקַטְרֵת
עוֹמֵד בְּפִנֵּת הָרְחוֹב
מוֹכֵרֵת פְּרָחִים קְטַנָּה
עֲמָדָה לְעוֹב
מְכָרוּ מְכָרוּ הַסִּיגְרִיּוֹת
הַגְּמָלוֹ מְעֻשׂוֹן מֵהָר
פָּרַח נִתְּנָה הַמוֹכֵרֵת
רִיחוֹ מְשֻׁכָּר.
אֵת שְׂדֵה הַתְּעוֹפָה רִסְסוּ
בְּכֶשֶׁם וְרָדִים
אֶרֶץ אוֹתָהּ תֹּאֵהָב
מְלֵאֵת מְחַמְדִּים.
מוֹכֵרֵת פְּרָחִים קְטַנָּה
בְּחֵרָה בְּאִפְלָה
שֶׁל שְׂדֵה תְּעוֹפָה.